

Hyldemor.

DER var engang en lille Dreng, der var forkølet; han havde gaaet og faaet vaade Fødder, ingen kunde begribe, hvor han havde faaet dem fra, thi det var ganske tørt Vejr. Nu klædte hans Moder ham af, bragte ham i Seng og lod Temaskinen komme ind for at lave ham en god Kop Hyldete, for det varmer! I det samme kom ind ad Døren den gamle morsomme Mand, som boede øverst oppe i Huset og levede saa alene, for han havde hverken Kone eller Børn, men holdt saa meget af alle Børn og vidste at fortælle saa mange Eventyr og Historier, saa det var en Lyst.

»Nu drikker du din Te!« sagde Moderen, »maaske faar du saa et Eventyr.«

»Ja, naar man bare kunde noget nyt!« sagde den gamle Mand og nikkede saa mildt. »Men hvor har den lille faaet de vaade Fødder?« spurgte han.

»Ja, hvor har han det!« sagde Moderen, »det kan der ingen begribe.«

»Faar jeg et Eventyr?« spurgte Drengen.

»Ja, kan du sige mig temmelig nøjagtigt, for det maa jeg først vide, hvor dyb er Rendestenen omme i den lille Gade, hvor du gaar i Skole?«

»Akkurat til midt paa Skafterne,« sagde Drengen, »men saa maa jeg gaa i det dybe Hul!«

»Se, derfra har vi de vaade Fødder,« sagde den gamle. »Nu skulde jeg rigtignok fortælle et Eventyr, men jeg kan ingen flere!«

»De kan lave eet lige straks,« sagde den lille Dreng. »Moder siger, at alt hvad De ser paa, kan blive et Eventyr, og alt hvad De rører ved, kan De faa en Historie af!«

»Ja, men de Eventyr og Historier due ikke; nej, de rigtige, de komme af sig selv, de banke mig paa Panden og sige: her er jeg!«

»Banker det ikke snart?« spurgte den lille Dreng, og Moderen lo, kom Hyldete paa Potten og skænkede kogende Vand over.

»Fortæl! fortæl!«

»Ja, naar der vilde komme et Eventyr af sig selv, men saadant et er fornemt, det kommer kun, naar det selv har Lyst —! stop!« sagde han lige med eet. »Der har vi det! pas paa, nu er der et paa Tepotten!«

Og den lille Dreng saa hen til Tepotten, Laaget hævede sig mer og mer, og Hyldeblomsterne kom frem saa friske og hvide, de skød store, lange Grene, selv ud af Tuden bredte de sig til alle Sider og bleve større og større, det var den dejligste Hyldebusk, et helt Træ, det ragede ind i Sengen og skød Gardinerne til Side; nej, hvor det blomstrede og duftede! og midt i Træet sad en gammel, venlig Kone med en underlig Kjole paa, den var ganske grøn, ligesom Hyldetræets Blade, og besat med store, hvide Hyldeblomster, man kunde ikke straks se, om det var Tøj eller levende Grønt og Blomster.

»Hvad hedder den Kone?« spurgte den lille Dreng.

»Ja, disse Romere og Grækere,« sagde den gamle Mand, »de kaldte hende en Dryade, men det forstaa vi ikke; ude i Nyboder have de et bedre Navn til hende, der kaldes hun »Hyldemor«, og det er nu hende, du skal passe paa; hør bare efter, og se paa det dejlige Hyldetræ!

Netop saadant et stort, blomstrende Træ staar der ude i Nyboder! det voksede henne i Krogen i en lille, fattig Gaard; under dette Træ sad en Eftermiddag, i det dejligste Solskin, to gamle Folk; det var en gammel, gammel Sømand og hans gamle, gamle Kone; de vare Oldeforældre og skulde snart holde deres Guldbryllup, men de kunde ikke rigtig huske Datoen, og Hyldemor sad i Træet og saa saa fornøjet ud, ligesom her. »Jeg veed nok, naar det er Guldbryllup!« sagde hun, men de hørte det ikke, de talte om de gamle Dage.

»Ja, kan du huske,« sagde den gamle Sømand, »den Gang vi vare ganske smaa Unger og løb og legede; det var netop i den samme Gaard, hvor vi nu sidde, og vi stak Pinde i Jorden og gjorde en Have.«

»Ja,« sagde den gamle Kone, »det husker jeg godt! og vi vandede Pindene, og en af dem var en Hyldepind, den satte Rod, skød grønne Skud og er nu bleven til det store Træ, vi gamle Mennesker sidde under.«

»Ja vist!« sagde han, »og derhenne i Krogen stod en Vandballe; der flød mit Fartøj, jeg havde selv skaaret det; hvor det kunde sejle! men jeg kom rigtignok snart anderledes ud at sejle!«

»Ja, men først gik vi i Skole og lærte noget!« sagde hun, »og saa bleve vi konfirmerede; vi græd begge to; men om Eftermiddagen gik vi Haand i Haand op paa »Rundetaarn« og saa ud i Verden over Kjøbenhavn og Vandet; saa gik vi paa Frederiksberg, hvor Kongen og Dronningen i deres prægtige Baade sejlede om i Kanalerne.«

»Men jeg kom rigtignok anderledes til at sejle, og det i mange Aar, langt bort paa de store Rejser!«

»Ja, jeg græd tit for dig!« sagde hun, »jeg troede, du var død og borte og skulde ligge og pjanke dernede i det dybe Vand! Mangen Nat stod jeg op og saa, om Fløjen drejede sig; ja, den drejede sig nok, men du kom ikke! jeg husker saa tydelig, hvorledes det skyllede ned en Dag, Skraldemanden kom udenfor, hvor jeg tjente, jeg kom ned med Fjerdingen og blev staaende ved Døren; hvor det var et fælt Vejr; og ligesom jeg stod der, var Postbudet ved Siden af mig og gav mig et Brev;

det var fra dig; ja, hvor det havde rejst om! jeg foer lige i det og læste; jeg lo, og jeg græd; jeg var saa glad! der stod, at du var i de varme Lande, hvor Kaffebønnerne gro! hvor det maa være et velsignet Land! Du fortalte saa meget, og jeg saa det alt sammen, medens Regnen skyllede ned, og jeg stod med Fjerdingen. I det samme var der en, som tog mig om Livet — —«

»— Ja, men du gav ham et godt Slag paa Øret, saa det klaskede efter.«

»Jeg vidste jo ikke, at det var dig! Du var kommen lige saa tidligt som dit Brev; og du var saa køn, — det er du da endnu, — du havde et langt, gult Silkelommetørklæde i Lommen og en blank Hat paa; du var saa fin. Gud, hvor det dog var et Vejr, og hvor Gaden saa ud!«

»Saa bleve vi gifte!« sagde han, »husker du? og saa da vi fik den første lille Dreng og saa Marie og Niels og Peter og Hans Christian!«

»Ja, og hvor de alle sammen ere voksede op og blevne skikkelige Mennesker, hvem alle holde af!«

»Og deres Børn igen, de have faaet smaa!« sagde den gamle Matros; »ja, det er Børnebørnsbørn, der er Krummer i! — det var jo dog, synes mig, paa denne Tid af Aaret, vi holdt Bryllup —!«

»Ja, just i Dag er det Guldbryllupsdagen!« sagde Hyldemor og stak Hovedet lige ind imellem de to gamle, og de troede, at det var Nabokonen, der nikkede; de saa paa hinanden og holdt hinanden i Hænderne; lidt efter kom Børn og Børnebørn; de vidste godt, at det var Guldbryllupsdagen, de havde allerede i Morges gratuleret, men det var glemt af de gamle, medens de huskede saa godt alt, hvad der var sket for mange Aar tilbage; og Hyldetræet duftede saa stærkt, og Solen, som var ved at gaa ned, skinnede de to gamle lige ind i Ansigtet; de saa begge to saa rødmussede ud, og det mindste af Børnebørnene dansede rundt om dem og raabte nok saa lyksalig, at i Aften skulde der være rigtig Stads, de skulde have varme Kartofler; og Hyldemor nikkede i Træet og raabte Hurra med alle de andre.« —

— »Men det var jo intet Eventyr!« sagde den lille Dreng, som hørte det fortælle.

»Ja, det maa du forstaa!« sagde han, som fortalte, »men lad os spørge Hyldemor!«

»Det var intet Eventyr!« sagde Hyldemor, »men nu kommer det! Ud af det virkelige vokser just det forunderligste Eventyr; ellers kunde jo min dejlige Hyldebusk ikke være sprungen ud af Tepotten;« og saa tog hun den lille Dreng ud af Sengen, lagde ham ved sit Bryst, og Hyldegrenene, fulde af Blomster, slog sammen omkring dem, de sad som i det tætteste Lysthus, og det fløj med dem gennem Luften, det var saa mageløst dejligt. Hyldemor var med eet bleven en lille, nydelig Pige, men Kjolen var endnu af samme grønne, hvidblomstrede Tøj, som Hyldemor havde baaret; paa Brystet havde hun en virkelig Hyldeblomst, om sit gule, krøllede Haar en hel Krans af Hyldeblomster; hendes Øjne vare saa store, saa blaa, oh, hun var saa velsignet at se paa! Hun og Drengen kyssedes, og saa vare de i lige Alder og af lige Lyst.

De gik Haand i Haand ud af Løvhytten og stod nu i Hjemmets smukke Blomsterhave; ved den friske Græsplet var Faderens Stok tøjret til en Pind; for de smaa var der Liv i Stokken; saa snart de satte sig skrævs over den, forvandlede sig den blanke Knap til et prægtigt, vrinskende Hoved, den lange, sorte Manke flagrede, fire slanke, stærke Ben skød ud; Dyret var stærkt og vældigt; i Galop foer de rundt om Græspletten: hussa! — »Nu ride vi mange Mile bort!« sagde Drengen; »vi ride til Herregaarden, hvor vi vare i Fjor!« og de red og red Græspletten rundt; og altid raabte den lille Pige, der, som vi vide, var ingen anden end Hyldemor: »Nu ere vi paa Landet! ser du Bondens Hus med den store Bagerovn, der synes et kæmpestort Æg i Muren ud mod Vejen; Hyldetræet hælder sine Grene hen over den, og Hanen gaar og skraber for Hønsene, se, hvor den bryster sig! — nu ere vi ved Kirken! den ligger højt paa Bakken mellem de store Egetræer, hvoraf det ene er halvt gaaet ud! — nu ere vi ved Smedien, hvor Ilden brænder, og de halvnøgne Mænd slaa med Hammeren, saa Gnisterne flyve vidt omkring. Af Sted, af Sted

til den prægtige Herregaard!« og alt, hvad den lille Pige, der sad bag paa Stokken, sagde, det fløj ogsaa forbi; Drengen saa det, og dog kom de kun Græspletten rundt. Saa legede de i Sidegangen og ridsede i Jorden en lille Have, og hun tog Hyldeblomsten af sit Haar, plantede den, og den vokste, akkurat ligesom det var sket for de gamle Folk i Nyboder, den Gang de vare smaa, og som der tidligere er fortalt om. De gik Haand i Haand, ligesom de gamle Folk havde gjort det som Børn, men ikke op paa det runde Taarn, eller til Frederiksberghave, nej, den lille Pige tog Drengen om Livet, og saa fløj de vidt omkring i hele Danmark, og det var Vaar, og det blev Sommer, og det var Høst, og det blev Vinter, og tusinde Billeder afspejlede sig i Drengens Øjne og Hjerte, og altid sang den lille Pige for ham: »Det vil du aldrig glemme!« og paa den hele Flugt duftede Hyldetræet saa sødt og saa dejligt; han mærkede vel Roserne og de friske Bøge, men Hyldetræet duftede endnu mere forunderligt, thi dets Blomster hang ved den lille Piges Hjerte, og til det hældede han i Flugten tit sit Hoved.

»Her er dejligt i Vaaren!« sagde den lille Pige, og de stod i den nys udsprungne Bøgeskov, hvor den grønne Bukkar duftede for deres Fødder, og de blegrøde Anemoner saa saa dejlige ud i det grønne. »Oh, var det altid Vaar i den duftende danske Bøgeskov!«

»Her er dejligt i Sommeren!« sagde hun, og de foer forbi gamle Herregaarde fra Riddertiden, hvor de røde Mure og takkede Gavle spejlede sig i Kanalerne, hvor Svanerne svømmede og kiggede op i de gamle, kølige Alleer. Paa Marken bølgede Kornet, ligesom det var en Sø, Grøfterne stod med røde og gule Blomster, Gærderne med vild Humle og blomstrende Konvolvuli; og om Aftenen steg Maanen op, rund og stor, Høstakkene paa Engene duftede saa sødt. »Det glemmes aldrig!«

»Her er dejligt i Efteraaret!« sagde den lille Pige, og Luften blev dobbelt saa høj og blaa, Skoven fik de dejligste Farver af rødt, gult og grønt, Jagthundene foer af Sted, hele Skarer Fuglevildt fløj skrigende hen over Kæmpehøjen, hvor

Brombærranken hang om de gamle Stene; Havet var sortblaat med hvide Sejlere, og i Loen sad gamle Koner, Piger og Børn og pillede Humle i et stort Kar; de unge sang Viser, men de gamle fortalte Eventyr om Nisser og Trolde. »Bedre kunde der ikke være!«

»Her er dejligt i Vinteren!« sagde den lille Pige, og alle Træer stod med Rimfrost, de saa ud som hvide Koraller, Sneen knirkede under Fødderne, som om man altid havde ny Støvler paa, og fra Himlen faldt det ene Stjerneskud efter det andet. I Stuen tændtes Juletræet, der var Foræringer og godt Humør; paa Landet klang Fiolen i Bondens Stue, Æbleskiver fløj i Grams; selv det fattigste Barn sagde: »Det er dog dejligt om Vinteren!«

Ja, det var dejligt! og den lille Pige viste alting til Drengen, og altid duftede Hyldetræet, og altid vajede det røde Flag med det hvide Kors, Flaget, hvorunder den gamle Sømand i Nyboder havde sejlet! — og Drengen blev Knøs, og han skulde ud i den vide Verden, langvejs bort til de varme Lande, hvor Kaffen gror; men i Afskeden tog den lille Pige en Hyldeblomst af sit Bryst, gav ham den at gemme, og den blev lagt i Psalmebogen, og altid i fremmed Land, naar han aabnede Bogen, var det just paa det Sted, hvor Erindringsblomsten laa, og jo mere han saa paa den, des friskere blev den; han ligesom følte en Duft fra de danske Skove, og tydeligt saa han mellem Blomsterbladene den lille Pige titte frem med sine klare blaa Øjne, og hun hviskede da: »Her er dejligt i Vaar, i Sommer, i Høst og Vinter!« og hundrede Billeder gled gennem hans Tanker.

Saaledes gik mange Aar, og han var nu en gammel Mand og sad med sin gamle Kone under et blomstrende Træ; de holdt hinanden i Hænderne, ligesom Oldefader og Oldemoder gjorde det ude i Nyboder, og de talte, ligesom de, om de gamle Dage og om Guldbrylluppet; den lille Pige med de blaa Øjne og med Hyldeblomsterne i Haaret sad oppe i Træet, nikkede til dem begge to og sagde: »I Dag er det Guldbryllupsdag!« og saa tog hun to Blomster af sin Krans, kyssede paa dem, og de skinnede først som Sølv, saa som

Guld, og da hun lagde dem paa de gamle Folks Hoveder, blev hver Blomst til en Guldkrone; der sad de begge to som en Konge og en Dronning, under det duftende Træ, der ganske og aldeles saa ud som et Hyldetræ, og han fortalte sin gamle Kone Historien om Hyldemor, saaledes som den var fortalt ham, da han var en lille Dreng, og de syntes begge to, at der var saa meget i den, som lignede deres egen, og det, der lignede, det syntes de bedst om.

»Ja, saaledes er det!« sagde den lille Pige i Træet, »nogle kalde mig Hyldemor, andre kalde mig Dryade, men egentlig hedder jeg Erindring; det er mig, der sidder i Træet, som

vokser og vokser, jeg kan huske, jeg kan fortælle! Lad mig se, om du har din Blomst endnu!«

Og den gamle Mand aabnede sin Psalmebog, der laa Hyldeblomsten, saa frisk, som den nylig var lagt deri, og Erindringen nikkede, og de to gamle med Guldkrone paa sad i den røde Aftensol; de lukkede Øjnene, og — og —, ja saa var Eventyret ude!«

Den lille Dreng laa i sin Seng, han vidste ikke, om han havde drømt, eller om han havde hørt det fortælle; Tepotten stod paa Bordet, men der vokste intet Hyldetræ ud af den, og den gamle Mand, som havde fortalt, var lige ved at gaa ud af Døren, og det gjorde han.

»Hvor det var dejligt!« sagde den lille Dreng. »Moder, jeg har været i de varme Lande!«

»Ja, det tror jeg nok!« sagde Moderen, »naar man faar to svingende Kopper Hyldete til Livs, saa kommer man nok til de varme Lande!« — og hun dækkede godt til om ham, at han ikke skulde forkøle sig. »Du har nok sovet, medens jeg sad og skændtes med ham, om det var en Historie eller et Eventyr!«

»Og hvor er Hyldemor?« spurgte Drengen.

»Hun er paa Tepotten!« sagde Moderen, »og der kan hun blive!«